

कायदेमंडळ (legislature)

Edit with WPS Office

- ◆ Parliament हा शब्द parley या शब्दापासून तयार झाला.
- ◆ Parley-चर्चा,संभाषण,वाद-विवाद करणे.
- ◆ इटलित 12 व्या शतकात parliament हा शब्द वापरण्यात आला.
राजा जॉनने प्रथमच 'ग्रेट चार्टर' हा शब्द वापरला.
- ◆ इ.स.1258 मध्ये ईस्टर येथे पहिली parliament बोलावली गेली.
- ◆ वीटॉन,मॅग्नम कॉन्सील मधूनच पुढे parliament ची निर्मिती झाली आहे.
- ◆ 13 व्या शतकात सायमण्ड डि मॅकफर्डने 1265 मध्ये parliament बोलावली ती आधुनिक parliament समजली जाते.
- ◆ इ.स 1295 मध्ये पहिल्या एडवर्डने बोलावलेली parliament हि आदर्श समजली जाते.
- ◆ हाऊस ऑफ लॉर्ड्स व हाऊस ऑफ कॉमन्स असे 2 सभागृह parliament ची आहेत.

हाऊस ऑफ लॉर्ड्स

वरिष्ठ किंवा द्वितीय सभागृह.
उमराव सभागृह .

रचना-

- 1) सदस्य संख्या
- 2) कार्यकाळ-कायम, स्थायी सभागृह
- 3) गनसंख्या-3
- 4) वेतन आणि भत्ते
- 5) अधिवेशन-

Edit with WPS Office

6)सभासदांचे विशेष अधिकार

लॉर्ड चॅन्सलर

- ◆ पंतप्रधानाच्या सल्ल्यानुसार सम्राट करतो
- ◆ लॉर्डचा सदस्य असावा असे बंधन नाही.
- ◆ सदस्य नसल्यास चर्चेत भाग घेत नाही निर्णायक मत देत नाही.
- ◆ म्हणून हा दोष टाळण्यासाठी लॉर्डच्या सदस्याला निवडले जाते.

अधिकार व कार्य

- 1) कायदेविषयक अधिकार
- 2) शासन विषयक अधिकार
- 3) आर्थिक अधिकार
- 4) न्यायविषयक अधिकार
- 5) विशेषाधिकार

हाऊस ऑफ कॉमन्स

- ◆ प्रथम किंवा कनिष्ठ सभागृह.
- ◆ लोकनिर्वाचीत सभागृह.
- ◆ जनतेचे प्रतिनिधित्व करणारे सभागृह.

रचना

1)सदस्य संख्या-635

2)निवड-

3)पात्रता- 1)तो इंग्लंडचा नागरिक
असावा.
2)21 वर्षे वय पूर्ण असावे.
3)मतदार यादीत नाव असावे.
4)तो लॉर्डसचा सदस्य असू
नये.

4)कार्यकाळ-5 वर्षे

5)अधिवेशन-

6)गनसंख्या

7)सभासदांचे विशेषाधिकार

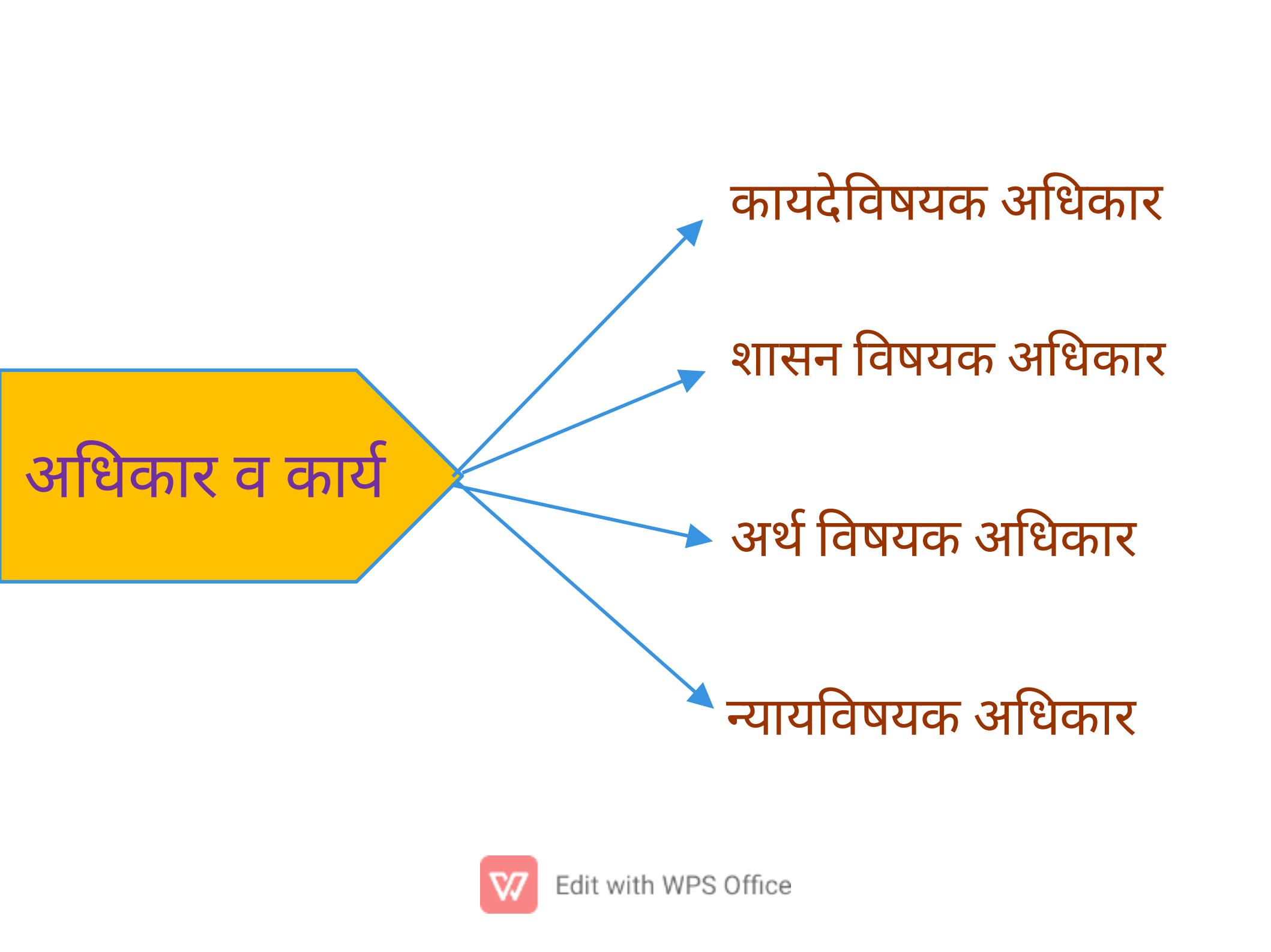

स्पीकर (हाऊस ऑफ कॉमन्स)

- ◆ इंग्लंडमध्ये इ.स.1376 ला सुरवात झाली.
 - ◆ थॉमस हेगर पोस्ट हा पहिला स्पीकर.
 - ◆ हुशार अनुभवी व्यक्तीची निवड.
 - ◆ इ.स 1673 पासून निवडणूक.
-
- ◆ एस गार्डन-"स्पीकरचे पद हे जगतील अत्यन्त आदराचे व प्रतिष्ठेचे आहे."
 - ◆ मुनरो-"स्पीकर हा सरकारचा किंवा विरोधकांचा माणूस नाही तो कॉमन्स गृहाचा मनुष्य आहे."

अधिकार व कार्य


```
graph LR; A[अधिकार व कार्य] --> B[कायदेविषयक अधिकार]; A --> C[शासन विषयक अधिकार]; A --> D[अर्थ विषयक अधिकार]; A --> E[न्यायविषयक अधिकार];
```

कायदेविषयक अधिकार

शासन विषयक अधिकार

अर्थ विषयक अधिकार

न्यायविषयक अधिकार

लोकशाहीशी विसंगत

श्रीमंत वर्गाच्या हितसंबंधाचे
रक्षण करणारी संस्था

अधिकाराने दुबळे

सदस्यांची उदासीनता

कार्याची पुनरावृत्ती

Edit with WPS Office

हाऊस ऑफ लॉर्डचे
समर्थन

लोकभावना

कॉमन्स सभागृहावर नियंत्रण

लोकशाहीस आवश्यक

सरकारवर नियंत्रण

लोकशाहीचे रक्षण

कायमस्वरूपी सभागृह

कॉमन्सचा ताण कमी होण्यास
मदत

Edit with WPS Office

इंग्लंडचा राजा/सम्राट/राणी

Edit with WPS Office

- ◆ राजा,पंतप्रधान व मंत्रीमंडळ
- ◆ नाममात्र व वास्तविक असे दोन प्रमुख असतात.
- ◆ ट्युडर घराण्याच्या अंतापर्यंत (1603)राजेशाही शक्तिशाली होती.
- ◆ स्टुअर्स घराण्यापासून राजा विरुद्ध पार्लमेंट असा संघर्ष सुरु झाला व 1688 ची रक्तविहीन राज्यक्रांती,1689 बिल ऑफ राईट्सने अनियंत्रित राजेशाही संपूष्टात आणून अनियंत्रित सत्तेचे नाममात्र सत्तेत रूपांतर होऊन राजतंत्रात्मक लोकशाही अस्तित्वात आली.
- ◆ राजा हाच कार्यकारी मंडळाचा प्रमुख आहे.
- ◆ राजा फारुख-"जगात पाचच राजे शिल्लक उरतील पत्त्यातील चार व इंग्लंडचा पाचवा"

